

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SZEKCIÓ

SÁSKA kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(58050/08 sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2012. november 27.

Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Sáska kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Guido Raimondi, *Elnök*

Danutė Jočienė,

Peer Lorenzen,

András Sajó,

Işıl Karakaş,

Nebojša Vučinić,

Helen Keller, *bírák*,

és Françoise Elens-Passos, *Szekció Hivatalvezető-helyettes*

2012. november 6-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (58050/08 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (az "Egyezmény") 34. cikke alapján Sáska Béla magyar állampolgár (a "kérelmező") 2008. november 27-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Németh R. Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt (a "Kormány") Tallódi Z. képviselő képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmező azt állította, hogy gyülekezési szabadsághoz való jogába igazolatlan beavatkozás történt.

4. 2011. február 15-én a kérelem közlésre került a Kormány felé. A Bíróság az Egyezmény 29. cikkének 1. bekezdése alapján úgy döntött, hogy a kérelem érdemét és elfogadhatóságát együttesen vizsgálja meg (29. cikk 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmező Budapesten él.

6. A kérelmező 2008. október 13-án politikai demonstrációt jelentett be a Budapesti Rendőr-főkapitányságon a Parlament előtti Kossuth térre, egy nagy nyílt területre, melyet hagyományosan politikai demonstrációk tartására használnak. A demonstráció bejelentett célja – többek között – az

volt, hogy megemlékezzen az 1956-os forradalomról és a 2006-os budapesti utcai összetűzésekről, valamint hogy felhívja a figyelmet az országban észlelt jogbizonytalanságra. Az esemény tervezett időpontja 2008. október 17., péntek volt.

7. A Parlament hivatalos és közjogi tevékenységét ismertető, internetes oldalon közzétett tájékoztató szerint a tárgynapon a Parlamentben csupán egy, a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség által *Foglalkoztatás – Esélyegyenlőség – Versenyképesség* címmel szervezett konferencia és nyílt nap zajlott. Parlamenti ülés aznapra nem volt tervezve.

8. 2008. október 14-én a Rendőr-főkapitányság azt javasolta a kérelmezőnek, hogy a tervezett demonstrációt ne a Kossuth tér egészén, hanem annak csupán egy elzárt részén tartsák meg. A kérelmező ezt elutasította.

9. 2008. október 15-én a Rendőr-főkapitányság megtiltotta a tüntetést, arra hivatkozva, hogy az 'súlyosan veszélyeztetné' a Parlament működését, ami a gyülekezési törvény 8. § (1) bekezdése alapján törvényes tiltási ok. Különösen a program részét képező, kihangosítani tervezett beszédek és zene zavarhatta volna az országgyűlési képviselők munkáját. Továbbá, a résztvevők – akiknek becsült várható száma 150-200 fő volt – fizikailag akadályozhatták volna a képviselők parlamenti parkolóba történő be- és kihajtását, ami a hatóság szerint korlátozta volna a képviselők mozgásszabadságát, és akadályozta volna a népképviseleti szerv működését.

10. A kérelmező bírósági felülvizsgálatot kért. Különösen azt terjesztette elő, hogy egy másik, az ő demonstrációjával azonos programú, 2008. október 15-re, szerdára, ugyanazon helyszínre tervezett tüntetést a rendőrség nem tiltott meg; ez a tény véleménye szerint vele és a tervezett eseménnyel szemben diszkriminatív volt. A Parlament hivatalos és közjogi tevékenységét ismertető, internetes oldalon közzétett tájékoztató szerint 2008. október 15-én öt parlamenti bizottsági ülés zajlott.

11. 2008. október 22-én a Fővárosi Bíróság lényegében a Rendőr-főkapitányság érveit elfogadva elutasította a keresetet.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 11. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

12. A kérelmező az Egyezmény 11. cikke alapján panaszolta a demonstráció megtiltását. Az Egyezmény 1., 6., 9., 10., 13. és 14. cikkére is hivatkozott.

A Bíróság úgy véli, hogy a panaszt kizárólag a 11. cikk alapján kell megvizsgálni, amely kimondja:

„1. Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való egyesülés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozásnak a jogát.

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Ez a Cikk nem tiltja, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség vagy az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását a törvény korlátozza.”

13. A Kormány vitatta a panaszt.

A. Elfogadhatóság

14. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikke 3. bekezdésének (a) pontja szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

15. A Kormány különösen azt terjesztette elő, hogy a beavatkozás jogszerű volt, a népképviselői szerv zavartalan működése biztosításának törvényes célját (vagyis a közbiztonság, illetve mások jogai és szabadsága védelmét) szolgálta. A Kormány továbbá úgy érvelt, hogy a kérelmező mereven elutasította a rendőrség arra irányuló kompromisszumos javaslatát, hogy a szóban forgó területet a Kossuth tér egy elzárt részére korlátozza, holott ez a megoldás biztosította volna a képviselők zavartalan munkavégzését és szabad mozgását. A 150-200 résztvevővel kalkulált, kihangosítani tervezett esemény olyan jelentős tömeget képezett volna a Kossuth téren, ami alkalmas lett volna a parlamenti tevékenység megzavarására, ha az egész területre kiterjedt volna. Ennek fényében a Kormány szerint a beavatkozás nem volt aránytalan.

16. A kérelmező általánosságban vitatta ezen érveket.

17. A Bíróság észrevételezi: a felek nem vitatták, hogy beavatkozás történt a kérelmező gyülekezési szabadsághoz való jogába, s a Bíróságnak nincs oka eltérő vélekedésre. Az ilyen beavatkozás az Egyezmény 11. cikkének megsértését jelenti, kivéve, ha törvényben előírt, a 11. cikk 2. bekezdése szerinti törvényes célt szolgál, és egy demokratikus társadalomban szükséges.

18. A Bíróság továbbá megjegyzi: a felek nem vitatták, hogy a beavatkozás törvényben – nevezetesen a Gyülekezési törvény 8. §-nak 1. bekezdésében – előírt volt, s hogy a közbiztonság, valamint mások jogai és szabadságai védelmének törvényes célját szolgálta. A Bíróságnak ezúttal sincs oka eltérő vélekedésre.

Azt kell még eldönteni, hogy a beavatkozás egy demokratikus társadalomban szükséges volt-e.

19. A Bíróság emlékeztet az esetjogában – elsődlegesen az Egyezmény 10. cikkével kapcsolatos ügyekben – kifejtett elvekre, amelyek szerint ellenőrző funkciójának gyakorlása során a Bíróságnak nem az a feladata, hogy az illetékes hazai hatóságok helyébe lépjen, hanem az, hogy a 10. cikk alapján felülvizsgálja az e hatóságok által mérlegelési jogkörben meghozott határozatokat. Ez nem azt jelenti, hogy az ellenőrzés csupán annak megállapítására szorítkozik, hogy az alperes állam ésszerűen, gondosan, vagy jóhiszeműen gyakorolta-e mérlegelési jogkörét; a Bíróságnak az ügy egésze fényében kell megvizsgálnia a panaszolt beavatkozást, és kell eldöntenie, hogy a nemzeti hatóságok által a beavatkozás igazolására felhozott indokok „relevánsak és elegendők” voltak-e, s hogy a beavatkozás „arányos volt-e az elérni kívánt törvényes céllal”. Ennek során a Bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy a nemzeti hatóságok olyan standardokat alkalmaztak, amelyek összhangban állnak a 10. cikkben foglalt elvekkel, s hogy a hatóságok a releváns tények elfogadható értékelésére támaszkodtak (ld. sok egyéb ügy mellett, mutatis mutandis, *Lindon, Otchakovsky-Laurens and July v. France* [GC], nos. 21279/02 and 36448/02, § 45 *in fine*, ECHR 2007-IV; *Hertel v. Switzerland*, 25 August 1998, § 46, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VI; *Pedersen and Baadsgaard v. Denmark* [GC], no. 49017/99, §§ 68-71, ECHR 2004-XI; *Steel and Morris v. the United Kingdom*, no. 68416/01, § 87, ECHR 2005-II; *Mamère v. France*, no. 12697/03, § 19, ECHR 2006-XIII; és *Jersild v. Denmark*, 23 September 1994, § 31, Series A no. 298).

20. Ezen elvekről megállapítást nyert, hogy a 11. cikkel összefüggésben is alkalmazhatók (ld. pl. *Hyde Park and Others v. Moldova* (nos. 5 and 6), nos. 6991/08 and 15084/08, §§ 42-47, 14 September 2010).

21. A jelen ügyben a Bíróság megjegyzi: a hazai hatóságok arra hívták fel a kérelmezőt, hogy tüntetéshez való jogát a hatóságokkal együttműködve, a szóban forgó terület korlátozásával gyakorolja. A Bíróság számára a gyülekezési szabadsághoz való jog magában foglalja a gyülekezés időpontjának, helyének és módjának – a 11. cikk 2. bekezdésével összhangban álló – megválasztásához való jogot is. Lehetséges, hogy a rendőrség által javasolt korlátozás, mint olyan, tiszteletben tartotta a kérelmező számára a 11. cikkben biztosított jogokat, a Bíróság azonban úgy találja, hogy ez nem került bizonyításra az ügyben. Nem a Bíróság feladata, hogy a kérdés megfelelő hazai vizsgálatának hiányában egy ilyen értékelést elvégezzen, különösen abban az esetben, ha a hatóságok nem hoztak fel „releváns és elegendő” indokot a tervezett korlátozást illetően.

22. A Bíróság utal a kérelmező azon nem cáfolt állítására, miszerint egy ugyanazon helyszínre 2008. október 15-re tervezett demonstrációt a hatóságok nem tiltottak meg. A Bíróság szerint ez figyelemre méltó elem,

annál is inkább, mivel – 2008. október 17-vel szemben – azon a napon öt parlamenti bizottság is ülésezett (ld. fenti 10. bekezdés), ami nyilvánvalóan számos képviselő jelenlétével és mozgásával járt.

23. E tény fényében a Bíróság nem találja meggyőzőnek a Kormány azon érvelését, hogy a kérelmező jogának korlátozását a zavartalan képviselői munkavégzés és mozgástér biztosítása tette szükségessé. Ez a megfontolás nem tekinthető releváns és elegendő indoknak, különösen arra figyelemmel, hogy a kérelmező által tervezett esemény napján nem folyt parlamenti tevékenység (ld. fenti 7. bekezdés). Ezért a Bíróság kénytelen azt a következtetést levonni, hogy a demonstráció megtiltása még annak figyelembe vételével sem minősült nyomós társadalmi szükségletnek, hogy a kérelmező elzárkózott a rendőrség által javasolt kompromisszumos megoldás megfontolásától (ld. fenti 8. bekezdés). Ilyen módon az intézkedés nem volt szükséges egy demokratikus társadalomban.

Ezért az Egyezmény 11. cikkét megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

24. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

25. A kérelmező 25.000 euró nem vagyoni kártérítést követelt.

26. A Kormány vitatta az igényt.

27. A Bíróság a jelen ügy körülményeinek fényében úgy véli, hogy a jogsértés megállapítása önmagában elegendő igazságos elégtételt jelent.

B. Költségek és kiadások

28. A kérelmező nem terjesztett elő költségtérítés iránti igényt.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatóvá *nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 11. cikkét megsértették;

3. *Megállapítja*, hogy a jogsértés megállapítása önmagában elegendő igazságos elégtételt jelent;
4. A kérelmező igazságos elégtétel iránti igényét *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2012. november 27-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Françoise Elens-Passos
Hivatalvezető-helyettes

Guido Raimondi
Elnök